

la bandera de l'ateneu nacionalista republicà de la bonanova i la pancarta del nostre casal, a la manifestació pro-integritat de l'estatut

clixé agostí

comentaris

com parlen els obrers a Rússia?

La camarada Empar Coloma, que anà a Rússia invitada pels Soviets, ha inaugurat la sèrie de conferències que es proposa descabdellar amb una una que ha intitulat: *¿Cómo viven los obreros en Rusia?*

Suposem que les referències donades per la camarada Coloma hauran estat de què la vida és fàcil als obrers russos i, en veritat, ens alegrem que sigui així, però, ens dirà la conferenciant, si li plau, com parlen els obrers a Rússia? Es a dir, quina llengua empen els proletaris de les repúbliques socialistes que federades, constitueixen la U. R. S. S.?

Perquè serà interessant que la camarada Coloma, que hi ha estat, ens confirmi com a cada una d'aquestes repúbliques socialistes és emprada la pròpia llengua nacional, amb exclusió de tota altra, com no sigui en les relacions federals, i així es dona el cas de què a Ucraïna parlen l'ucraïnà i no pas el rus, a Armènia l'armenià, a Moldàvia el rumà i que a Geòrgia, a l'Azerbaidjan, a Transcaucàsia, etcètera, empen també l'idioma nacional i no pas cap altre.

I si és com diem i la camarada Coloma pot afirmar-ho, per què es diri-

geix als obrers catalans en llengua castellana?

Considera, per ventura, que la catalanitat absoluta és incompatible amb els avenços socials més agosarats. En aquest cas la camarada Coloma no hauria copsat bé la lliçó de Rússia. Lliçó de diversitat nacional i d'unitat d'esforç; la lliçó donada a tots els imperialismes, a totes les incomprensions i a tots els centralismes, per uns obrers que sense abandonar per a res, ans bé purificant, les respectives característiques diferencials nacionals, han sabut aplegar llurs esforços en defensa d'una idealitat superior, super-estatal.

I si la camarada Coloma ha percebut bé aquest respecte amb què a la U. R. S. S. són tractades les característiques nacionals, sobretot les lingüístiques, dels pobles que la integren, té, des d'ara, el deure ineludible de manifestar-se sempre, de paraula i per escrit, en la llengua dels proletaris a què es dirigeix, és a dir, en llengua catalana.

fàbrica de neules

Ens ho havien dit i no ho creïem, però és un fet fàcilment comprobable. Només cal passar pel carrer Ros d'Ollano i veure com al fons de la portallada de la casa on està instal·lada la Lliga Regionalista de Gràcia, hi ha un gran rètol que diu: «Fàbrica de Neules».

Els comentaris sobre i perquè ells mateixos ho diuen, no cal discutir-ho. Ja ho sabem, doncs, graciencs: Per a Neules, a la Lliga Regionalista de Gràcia.

rebenta, home, rebenta !!

Miquelet Maura està frisós. Ell no sap avenir-se de la manera serena com les Corts espanyoles examinen la voluntat catalana. Ell, amb el seu temperament de *viejo hidalgo* o de capità dels *tercios*, ja ho tindria tot resolt. Que Catalunya té dret a l'autonomia i la vol? Doncs, per dallonses, no se li dona i llestos. Que protesta i s'agita? Se li envia un altre exèrcit d'ocupació i bona nit i bona hora.

Esperàveu, potser, altra cosa del fill del seu pare? I ca, home; si li ve de mena. Si sota el govern d'Antoni Maura fou assassinat Francesc Ferrer, què tindria de particular que sota Miquel Maura fos assassinada la llibertat Catalunya?

Dius, Miquel, que ja n'estàs tip i que, un dia, saltaràs i rebentaràs. Doncs, per nosaltres, no te n'estiguis i rebenta d'una vegada. Avui fos i demà festa.

Unamuno, Royo Vilanova, Alba, Pio Baroja, l'«Emilianu» i altres Pepes. Recordeu-los aquests noms.

llibres

LA GUERRA DEL SANTS, per Josep M.ª Francés. Barcelona, 1932.

Amb la seva ploma galana i fàcil, En Josep M.ª Francés ha lligat en forma de novel·la una sèrie d'episodis que recorden fets succeïts darrerament, fent-ne protagonistes un munt de personatges de carn i ossos que són: uns reencarnació, diríem, d'altres que han jugat un gros paper en els esdeveniments polítics que ens han portat al canvi de règim i la resta, personificació de l'esperit immutable dels pobles, de llurs institucions i dels moviments ideològics que els sotsmouen. I són, precisament aquests darrers, els tipus més ben reeixits de la novel·la. Donya Marçala, Isolina i Pere Maimó, reflexe de la monarquia, de Catalunya i del crit de justícia que